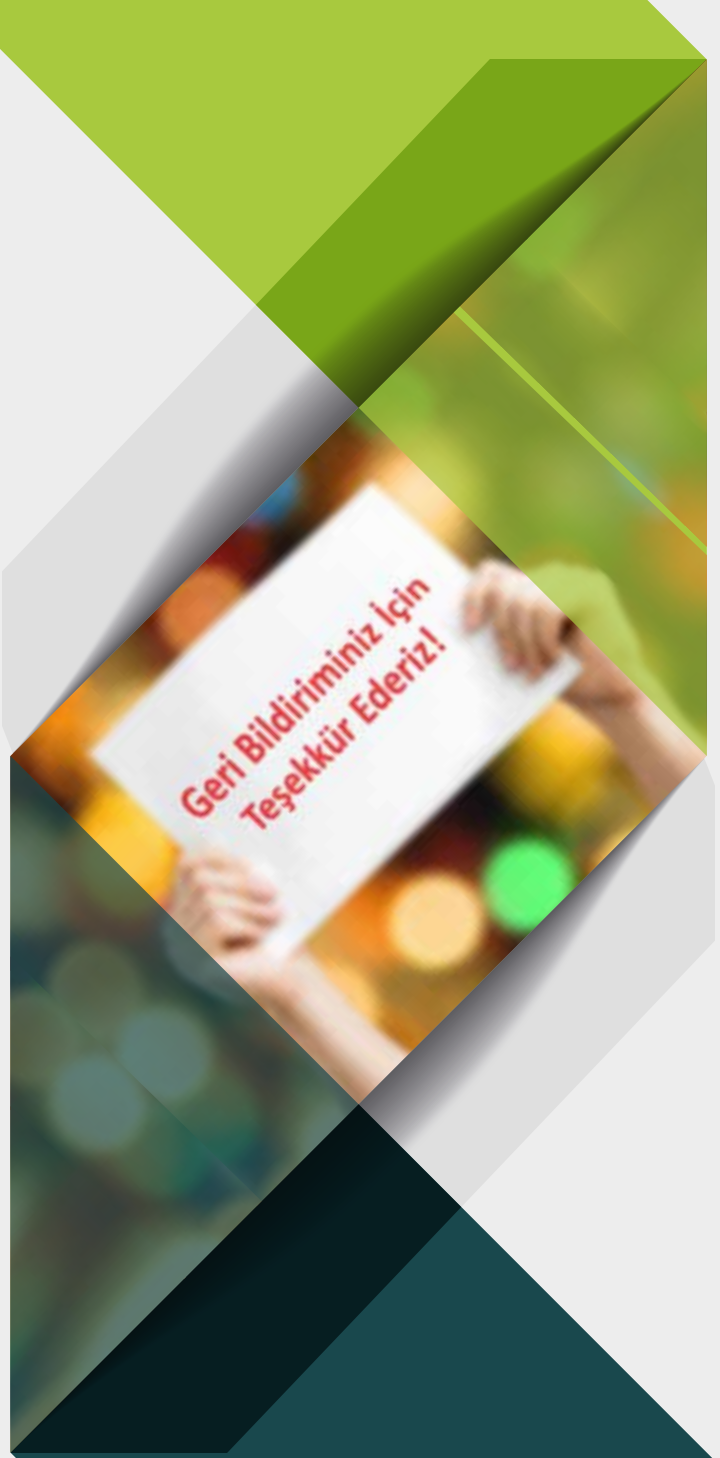

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklimİN Projesi

ALGI ARAŞTIRMA RAPORU

.projectgroup INTERNATIONAL

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIğI

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

ALGI ARAŞTIRMA RAPORU

Hazırlayan:
Doç. Dr. Emre TOROS

Şubat 2018

Bu doküman Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. Bu yayının içeriği yalnızca Project Group International liderliğindeki konsorsiyumun sorumluluğundadır. Avrupa Birliği'nin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

İçindekiler

1. Giriş.....	4
2. Metodoloji.....	5
3. Bulgular.....	7
3.1 Hedef Kitle Grubu 01 ve 02' ye Yönelik Algı Araştırması.....	7
3.1.1 Demografi.....	7
3.1.2 Betimsel Bulgular.....	9
3.1.3 Kestirimsel Bulgular.....	11
3.1.4 Sonuç.....	12
3.2 Hedef Kitle Grubu 03'e Yönelik Algı Araştırması.....	13
3.2.1 Demografi.....	13
3.2.2 Bulgular.....	18
3.2.3 Analizler.....	32

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekiller

Sekil 01: Cevaplayıcı hedef kitle (01-02) gruplarına ait frekans ve yüzdeler	7
Sekil 02: Cevaplayıcının eğitim özelliklerine ait frekans ve yüzdeler	8
Sekil 03: Cevaplayıcının cinsiyet özelliklerine ait frekans ve yüzdeler	9
Sekil 04: Sebepler, sorumlular, çözümler ve hedef kitle uyum analizi haritası.....	10
Sekil 05: Cevaplayıcının eğitim özelliklerine ait frekans ve yüzdeler grafiği	13
Sekil 06: Cevaplayıcıların gelir özelliklerine ait frekans ve yüzdeler grafiği	15
Sekil 07: Cevaplayıcıların yaş özelliklerine ait frekans ve yüzdeler grafiği	16
Sekil 08: Cevaplayıcıların cinsiyet özelliklerine ait frekans ve yüzdeler grafiği	17
Sekil 09: Cevaplayıcıların iklim değişikliği ile ilgili kaygıları	18
Sekil 10: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin yol açacağı değişiklikler hakkındaki görüşleri	19
Sekil 11: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin ne zaman etkileyeceğine dair görüşleri	20
Sekil 12: Cevaplayıcıların ülke gelişimine dair görüşleri.....	21
Sekil 13: Cevaplayıcıların iklim değişikliğine dair tutumları	22
Sekil 14: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin nedenlerine dair görüşleri.....	23
Sekil 15: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin sonuçlarına dair görüşleri.....	25
Sekil 16: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin sorumlularına dair görüşleri.....	26
Sekil 17: Cevaplayıcıların iklim değişikliği sorunun çözümüne dair görüşleri	28
Sekil 18: Cevaplayıcıların iklim değişikliği hakkında bilgiye erişim mecraları.....	30
Sekil 19: Cevaplayıcıların ilgisini çeken iklim değişikliği ile ilgili haber konuları	31

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak abaların Desteklenmesi Projesi

Tablolar

Tablo 01: Faktör analizi sonucunda oluşan boyutlar.....	9
Tablo 02: Cevaplayıcının eğitim özelliklerine ait frekans ve yüzdeler tablosu.....	14
Tablo 03: Cevaplayıcıların mesleki özelliklerine ait frekans ve yüzdeler tablosu.....	14
Tablo 04: Cevaplayıcıların gelir özelliklerine ait frekans ve yüzdeler tablosu.....	16
Tablo 05: Cevaplayıcıların yaş özelliklerine ait frekans ve yüzdeler tablosu.....	17
Tablo 06: Cevaplayıcıların cinsiyet özelliklerine ait frekans ve yüzdeler tablosu.....	17
Tablo 07: Cevaplayıcıların iklim değişikliği ile ilgili kaygılarına ait frekans ve yüzdeler tablosu ...	18
Tablo 08: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin yol açacağı değişiklikler hakkındaki görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu	19
Tablo 09: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin ne zaman etkileyeceğine dair görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu	20
Tablo 10: Cevaplayıcıların lke gelişimine dair görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu.....	22
Tablo 11: Cevaplayıcıların iklim değişikliğine dair tutumlarına ait frekans ve yüzdeler tablosu ..	22
Tablo 12: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin nedenlerine dair görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu.....	23
Tablo 13: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin sonuçlarına dair görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu.....	25
Tablo 14: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin sorumlularına dair görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu	27
Tablo 15: Cevaplayıcıların iklim değişikliği sorununun çözümüne dair görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu	28
Tablo 16: Cevaplayıcıların iklim değişikliği hakkında bilgiye erişim mecralarına ait frekans ve yüzdeler tablosu	30
Tablo 17: Cevaplayıcıların ilgisini çeken iklim değişikliği ile ilgili haber konularına ait frekans ve yüzdeler tablosu	31
Tablo 18: Bölgelere göre küresel yaklaşım tablosu	32
Tablo 19: Eğitim seviyesi ile küresel boyut arasındaki ilişki tablosu	33
Tablo 20: Yaş ile küresel boyut arasındaki ilişki tablosu	34
Tablo 21: Meslek grupları arasında küresel boyut ilişkisi tablosu.....	34
Tablo 22: Bölgeler arası iklim değişikliği algı tablosu	35
Tablo 23: Eğitim bazlı iklim değişikliği algı tablosu.....	36
Tablo 24: Yaş bazlı iklim değişikliği algı tablosu	36
Tablo 25: Yaş bazlı iklim değişikliği algı tablosu	37

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

1. Giriş

İklimİN – İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi, Türkiye’de iklim değişikliği etkilerini azaltma çabalarını güçlendirmek için kamu farkındalığını ve paydaş kapasitesini artırmak suretiyle AB iklim politikası ve mevzuatına kademeli olarak uyum sağlanması amaçlamaktadır. Bu amaca ulaşmak için uygulanacak 3 proje bileşeninden biri olan “ İletişim Bileşeni” kapsamında iklim değişikliği alanındaki kilit sektörler ve toplumun genelini hedefleyen farkındalığı artırma çalışmaları yürütülecektir. Etkili iletişim ve farkındalık artırma çalışmalarının doğru bir strateji ile uygulamasının temelini algı araştırması oluşturmaktadır.

Bu çerçevede, 27-28 Eylül 2017 tarihlerinde gerçekleşen projenin açılış toplantısı ve hibe projeleri yöneticilerine yönelik gerçekleştirilen eğitim programında katılımcılara anket tipi soru kâğıtları dağıtılmış ve İklimİN iletişim stratejisinde belirlenmiş olan 1. ve 2. hedef kitle grupları¹ temelinde Türkiye bağlamına ait orta ve uzun vadeli olarak iklim değişikliği kavramına dair farkındalık ve algı seviyeleri hakkında veri toplanmıştır. Bu bağlamda, projenin kamu ile beraber hedef kitlesini oluşturan ve iklim değişikliği alanında faaliyet gösteren büyükşehir, il ve ilçe belediyeleri çalışanlarının, sivil toplum örgütlerinin, üniversitelerin ve araştırma hizmeti veren kuruluşların konu ile ilgili farkındalık ve algı seviyelerini ölçülmüştür. Bunun yanında Eylül 2017 - Şubat 2018 tarihleri arasında çevrimiçi bir anket uygulanmış ve konu hakkında toplumdaki algı anlaşılmaya çalışılmıştır.

Her iki çalışmanın sonucunda birincisinde 176, ikincisinde ise 791 katılım ile toplamda 967 ayrı gözlemden oluşan bir veri tabanı oluşmuş, cevaplanan soru kâğıtları elektronik ortama aktarılarak istatistiki analize hazır hale getirilmiş ve çalışma için özel olarak hazırlanan R kodu ile incelemeler yapılmıştır.

Bu çalışma sonucunda yapılan analize dayanarak İklimİN Farkındalığı Artırma İletişim Planı hazırlanmıştır. Ayrıca bu analiz, projenin önemli çıktılarından biri olan Ulusal İklim Değişikliği İletişim Planının (NCCP) hazırlanmasına da kaynak oluşturacaktır.

¹ **Hedef Kitle Grubu 01:** Diğer bakanlıklarda ve kamu kuruluşlarında, il ve ilçe belediyelerinde, yerel yönetimlerde kon hakkında yetkili çalışanlar

Hedef Kitle Grubu 02: İklim değişikliği ve çevre alanlarında hizmet veren STK’larda, araştırma kurumlarında, üniversitelerde ve medyada çalışanlar

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

2. Metodoloji

Projeye ait bu ilk araştırma bileşkesi niceliksel strateji ile yürütülmüştür. İklim değişikliği hakkındaki farkındalık ve algı seviyesinin anlaşılması için cevaplayıcılara iklim değişikliklerinin sebeplerini, sonuçlarını ve bu sebep ve sonuçlar arasındaki ilişkiyi anlamaya çalışan üç ayrı kategoride sorular sorulmuştur. İklim değişikliği kavramının anlaşılmasındaki zorluklardan biri iklim değişikliğine ilişkin sebep ve sonuçlarının birbirinden ayrıştırılmasının zorluğudur. Örneğin sera gazları salınımının dünyadaki sıcaklığın artmasına sebep olduğunu bilmekle beraber, bu durumun sonuçlarını kirlenme, açgözlülük, kıtlık gibi kavramlar ile eşleştirmek mümkündür. Bu noktadan hareketle sebep ve sonuçların önem seviyelerinin saptanması iklim değişikliği ile ilgili algının anlaşılmasında atılması gereken ilk adım olmalıdır. Bu saptamadan hareketle cevaplayıcılara iklim değişikliği hakkındaki sebep ve sonuçlar ile ilgili bir dizi ifade gösterilmiş ve bu ifadeleri 1 ve 10 sayıları arasında bir değer ile değerlendirmeleri beklenmiştir. Sebepler için 1 değer “bu olgunun iklim değişikliğini üzerinde hiçbir etkisi yoktur” anlamına gelirken 10 değer “bu olgu iklim değişikliğine neden olan ana sebeplerden biridir” anlamına gelmektedir. Benzer bir şekilde sonuçlar için 1 değer “bu olguyu iklim değişikliği hiçbir koşulda etkilemez” 10 değer ise “bu olguya temel olarak iklim değişikliği neden olmuştur” anlamına gelmektedir. Dolayısıyla cevaplayıcılardan gelen yüksek notlar hangi sebep ve sonucun daha önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Cevaplayıcılara önem seviyelerini sıralamaları için aşığıdaki faktörleri içeren bir liste verilmiştir.

İklim değişikliğinin sebepleri:

- Ozon tabakasının incilmesi
- Tarımsal arazilerin yerleşim ve sanayi siteleri gibi tarım dışı amaçlar için kullanılması
- Türkiye’de bulunan orman arazilerinin azalması
- Dünyada bulunan orman arazilerin azalması
- Arabaların yarattığı kirlilik
- Sera gazı salınımları
- Hızlı nüfus artışı
- Evsel geri dönüşüm faaliyetlerinin yapılmaması

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Fark edileceği üzere yukarıdaki liste iklim değişikliğinin sebepleri üzerine genel olarak hemfikir olunan, iklim değişikliğine bir şekilde yol açan ve iklim değişikliğini hızlandıran faktörlerden oluşan karma bir listedir.

İklim değişikliğinin sonuçları:

- Daha sıcak yaz ayları
- Daha yağışlı yaz ayları
- Daha soğuk kış ayları
- Daha kurak kış ayları
- Kuraklık
- Sel
- Tarımsal üretimde sorunlar
- Türkiye’de görülmeyen bitki ve hayvan türlerinin görülmeye başlanması
- Kentsel planlama düzenlemelerinde değişiklikler
- Tarımsal planlama düzenlemelerinde değişiklikler

İklim değişikliğinin neden ve sonuçları ile birlikte Türkiye’de konuya ilişkin anlaşılması elzem olan bir diğer husus ise iklim değişikliğinin bireyler bazında farklı düzlemlerde ne kadar içselleştirildiği ve/veya dışsallaştırıldığıdır. Birey düzleminde iklim değişikliğine dair algı ve farkındalık bireyin öncelikli gündeminde değilse, yani iklim değişikliğine dair sorunlar birey tarafından içselleştirilmemişse, üretilecek yasaların etkisinin istenen düzeye ulaşması hayli zor olacaktır. Örneğin bireyler, iklim değişikliğini bir bölüşüm/adalet sorunu değil de sıradan bir sıcaklık artışı veya düşüşü olarak algılıyorlarsa, evsel atıkların dönüştürülmesi gibi iklim değişikliği ile bireysel temelde mücadele için yapılan faaliyetlere katılımlarını beklemek çok yerinde olmaz. Benzer bir şekilde, ulusal ve küresel düzlemde, eğer bireyler, iklim değişikliğinden kendi ülkeleri dışında diğer ülkeleri veya uluslararası kurumları sorumlu tutuyorsa, ulusal ve yerel otoritelerin iklim değişikliği ile mücadele eden düzenlemeleri öncüllemelerini önemsemeyeceklerdir. Bu bağlamda soru kâğıdında her iki düzlem için (bireysel ve ulusal/uluslararası) içselleştirme/dışsallaştırma boyutlarını da sorgulayan sorular sorulmuştur. Çalışmanın sonucunda 791 ayrı gözlemden oluşan bir veri tabanı oluşmuş, cevaplanan soru kâğıtları elektronik ortama aktarılarak istatistiki analize hazır hale getirilmiş ve çalışma için özel olarak hazırlanan R kodu ile incelemeler yapılmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

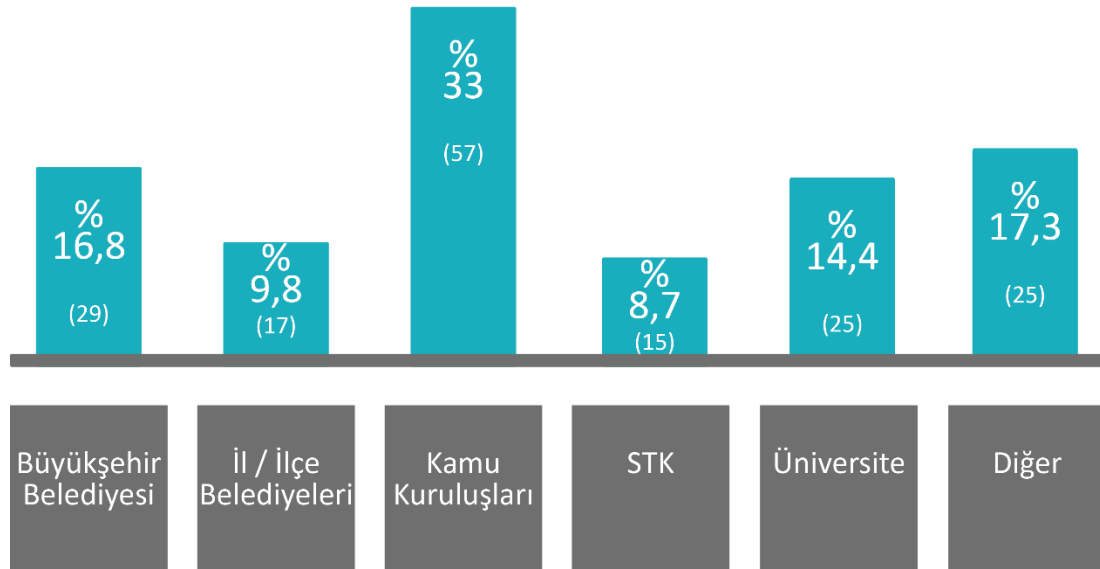
3. Bulgular

3.1 Hedef Kitle Grubu 01 ve 02' ye Yönelik Algı Araştırması

3.1.1 Demografi

Soru kâğını yanıtlayan hedef kitle katılımcılarının mesleki durumlarına, eğitimlerine ve cinsiyetlerine dair dağılım aşağıdaki gibidir.

Sekil 01: Cevaplayıcı hedef kitle (01-02) gruplarına ait frekans ve yüzdeler

Sekil 1'den anlaşılacağı üzere çalışmaya katılan cevaplayıcıların üçte biri kamu kuruluşlarında çalışmaktadır. Bu grup bakanlıklar ve valilikler gibi merkezi yönetimde görev alan cevaplayıcıları kapsamaktadır. Kamu görevlilerini takiben, banka, araştırma ve müsavirlik kuruluşlarını içeren "Diğer" kategorisi, Büyükşehir ve il/ilçe belediyesi çalışanları ve son olarak da üniversite ve STK temsilcileri gelmektedir.

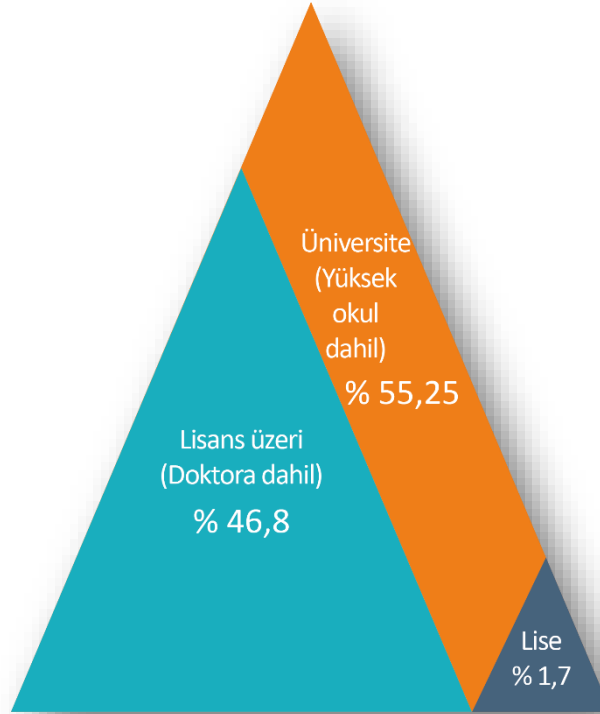

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Sekil 02: Cevaplayıcının eğitim özelliklerine ait frekans ve yüzdeler

Sekil 2 cevaplayıcıların eğitim seviyelerini raporlamaktadır. Beklenildiği üzere cevaplayıcıların önemli bir kısmının “Üniversite” ve “Yüksek Lisans/Doktora” kategorisinde yer aldığı gözlemlenmektedir. Sekil 3 ise cinsiyete ait dağılımı göstermektedir.

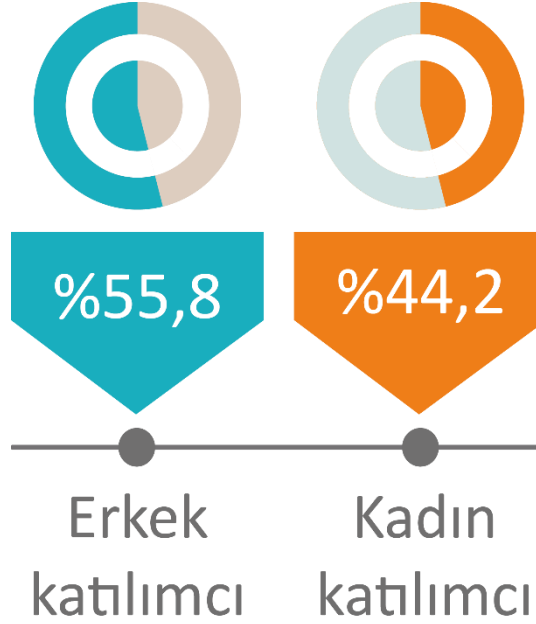

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Sekil 03: Cevaplayıcının cinsiyet özelliklerine ait frekans ve yüzdeler

3.1.2 Betimsel Bulgular

Araştırma tasarımı aşamasında belirtilen çerçeve dahilinde, hedef kitle gruplarının iklim değişikliğinin sebepleri, sorumluları ve bu sorunu kimin çözeceği hakkında verdiği cevaplar faktör analizine tabi tutulmuştur. Faktör analizi bir olgu hakkında sorulmuş ve ilgili olgu hakkındaki farklı boyutları irdeleyen soruların birbirleri ile olan bağlantılarını anlamaya yarayan istatistikî bir testtir. Çalışmada yürütölen faktör analizi sonucunda soruların yukarıdaki üç başlık içerisinde aşağıdaki tabloda gösterildiği üzere gruplanabileceği ortaya çıkmıştır.

Tablo 01: Faktör analizi sonucunda oluşan boyutlar

Sebepler	Sorumlular	Kim Çözebilir?
Türkiye’de gerçekleşen olaylar Dünyada gerçekleşen olaylar	Bireyler Yerel/ulusal otoriteler Küresel/uluslararası aktörler	Bireyler Yerel/ulusal otoriteler Küresel/uluslararası aktörler

Tablo 1’de oluşan sonuca uygun olarak cevaplar tablo başlıkları altına tekrar gruplanmış ve oluşan sonuçlar Uyum Analizi (Correspondance Analysis) ile incelemeye tabi

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

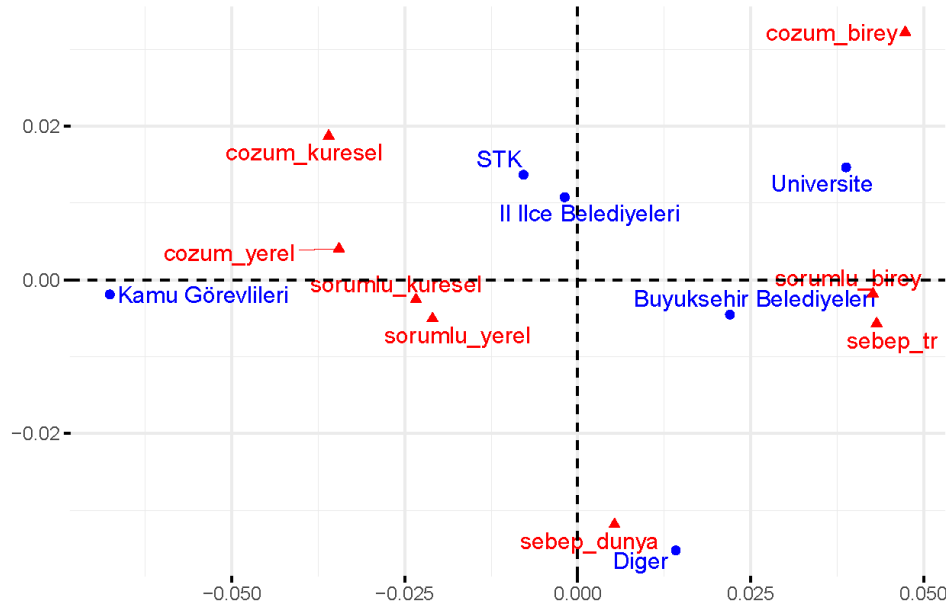
tutulmuştur. Sosyal bilimler araştırmalarında kategorik verilerin incelenmesinde sıkça başvurulan bir araç olan uyum analizinin temel amacı iki veya daha fazla kategorik değişken arasındaki benzerlik ve farklılıkları kolay anlaşılır bir harita haline dönüştürmektir. Analiz sonucunda haritaya yerleşen değişken boyutları arasındaki mesafeler uzaklık cinsinden ifade edilebilir duruma gelir. Çalışmanın örneklem özellikleri ve soru kâğıdında yapısı göz önüne alındığında uyum analizi konunun anlaşılmasında uygun bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır².

Uyum analizinin gücü ürettiği grafiklerden kaynaklanır. Bu grafiklerin yorumlanmasında iki temel ilke bulunmaktadır.

1. Aynı değişken içinde inceleme
2. Değişkenler arası inceleme

Sekil 4 hedef kitlelerinin yukarıda belirtilen boyutlardaki benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymaktadır.

Sekil 04. Sebepler, sorumlular, çözümler ve hedef kitle uyum analizi haritası

² Uyum analizi hakkında daha detaylı bilgi için

<https://www.r-bloggers.com/how-to-interpret-correspondence-analysis-plots-it-probably-isnt-the-way-you-think/>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Oluşan uyum haritası iklim değişikliği ile ilgili sebepler, sorumlular, çözümler ve hedef kitle arasındaki bağlantıyı iki boyutlu bir düzlemde betimlemektedir. Buna göre “x” ekseninde oluşan ayrışmanın, hem” Sorumlular” hem de “Kim çözebilir?” faktörleri için bireyler ve diğer aktörler arasında olduğunu görmekteyiz. Benzer bir şekilde hedef kitle grupları oluşan “x” ekseninde incelendiğinde “kamu görevlilerinin” diğer hedef kitle gruplarından ayrıştığını görüyoruz. Oluşan “y” ekseninde ise iklim değişikliği ile ilgili sebepler faktörü altındaki “Dünyada gerçekleşen olaylar” kategorisinin diğer kategorilerden ayrıştığını görüyoruz. Son olarak “y” eksenini için hedef kitle incelendiğinde ise özel sektör temsilcilerinin bulunduğu “Diğer” kategorisinin ayrıştığını gözlemlemekteyiz.

Oluşan haritada faktörler ve hedef kitle gruplarını eşleştirdiğimizde ise temel olarak aşağıdaki bulgular karşımıza çıkmaktadır.

Sebepler Faktörü İçin;

1. Büyükşehir belediyesi hedef kitlesi, iklim değişikliğinin sebeplerini Türkiye’de gerçekleşen olaylar olarak görmektedir
2. “Diğer” hedef kitle kategorisini oluşturan ulusal araştırma ve danışmanlık hizmeti veren kuruluşlar hedef kitlesi, iklim değişikliğinin sebeplerini dünyada gerçekleşen olaylar olarak görmektedir.

Sorumlular Faktörü İçin;

1. Kamu görevlileri hedef kitlesi, iklim değişikliğinden küresel/uluslararası aktörleri sorumlu tutmaktadır.
2. Büyükşehir belediyeleri hedef kitlesi, iklim değişikliğinden bireyleri sorumlu tutmaktadır.

Çözüm Faktörü İçin;

1. İklim değişikliğine ait çözümü bireyde arayanlar üniversite hedef kitlesidir.
2. STK’lar iklim değişikliğine dair çözümleri küresel aktörlere atfederken, il-ilçe belediyeleri hedef kitlesi çözümü daha fazla yerel düzlemde görmektedir.

3.1.3 Kestirimsel Bulgular

Çalışmanın kestirimsel bulguları için, sebepler, sorumlular ve çözüm boyutları faktörlerini bağımlı, hedef kitle gruplarını ise bağımsız değişken olarak kullanan regresyon modelleri

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

oluşturulmuştur. Modellerin tamamı diğer hedef kitle gruplarından belirgin bir şekilde ayrılmış olan “Kamu görevlileri” kategorisini referans kategorisi olarak kullanmıştır³.

Çözüm Faktörü İçin,

1. Üniversite hedef kitlesi, kamu hedef kitlesine kıyasla, iklim değişikliği ile ilgili çözümün bireylere dayandığını düşünmektedir. (regresyon katsayısı, 1.38; $p < 0.04$);
2. “Diğer” hedef kitle kategorisini oluşturan ulusal araştırma ve danışmanlık hizmeti veren kuruluşlar hedef kitlesi, kamu hedef kitlesine kıyasla, çözüm üzerinde küresel aktörler etkisinin daha az olduğunu düşünmektedir. (regresyon katsayısı, -1.03; $p < 0.01$)

Sebepl Faktörü İçin,

1. Büyükşehir hedef kitlesi, kamu hedef kitlesine kıyasla, iklim değişikliğine Türkiye’deki olayların sebepl olduğunu düşünmektedir. (regresyon katsayısı, 1.24; $p < 0.01$)
2. Üniversite hedef kitlesi, kamu hedef kitlesine kıyasla, iklim değişikliğine Türkiye’deki olayların sebepl olduğunu düşünmektedir. (regresyon katsayısı, 1.37; $p < 0.01$)

Sorumluluk Faktörü İçin,

1. Üniversite ve STK hedef kitleleri, kamu hedef kitlesine kıyasla, iklim değişikliği ile ilgili sorunların çözümünde bireyleri daha fazla önemsemektedir (regresyon katsayıları, üniversite 1.52; $p < 0.01$ ve STK 1.48; $p < 0.05$).

3.1.4 Sonuç

İklimIN Projesi Hedef Kitle Araştırması için yapılan bu ilk saha çalışmasına ait bulgularının en göze çarpanı, “Kamu görevlisi” hedef kitlesinin diğer hedef kitle gruplarından neredeyse tüm boyutlarda ayrışıyor olmasıdır. Bu bağlamda oluşturulacak strateji içerisinde Kamu görevlileri hedef kitlesinin ayrıca değerlendirilmesinde fayda olacaktır. İkinci olarak “STK, İl / ilçe belediyeleri ve Üniversite” hedef kitlelerinin birey temelli çözümleri önemsediiği ortaya çıkmaktadır. Adı geçen hedef kitleleri ile ilgili stratejiler oluşturulurken birey temelli çözümlerin yanı sıra yerel ve küresel düzlemlile çözüm önerilerinin de altının çizilmesinin faydalı olacağı düşünülebilir. Üçüncü olarak “Diğer” hedef kitle kategorisinin iklim değişikliğinin sebepllerini yerel düzlemden daha çok küresel düzlemlde değerlendirdiiği

³ Sonuçların daha kolay anlaşılması ve yorumlanması için oluşan modellerin sadece istatistiki olarak anlamlı sonuç üreten bileşekleri ilgili regresyon tabloları belirtilmeden raporlanmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

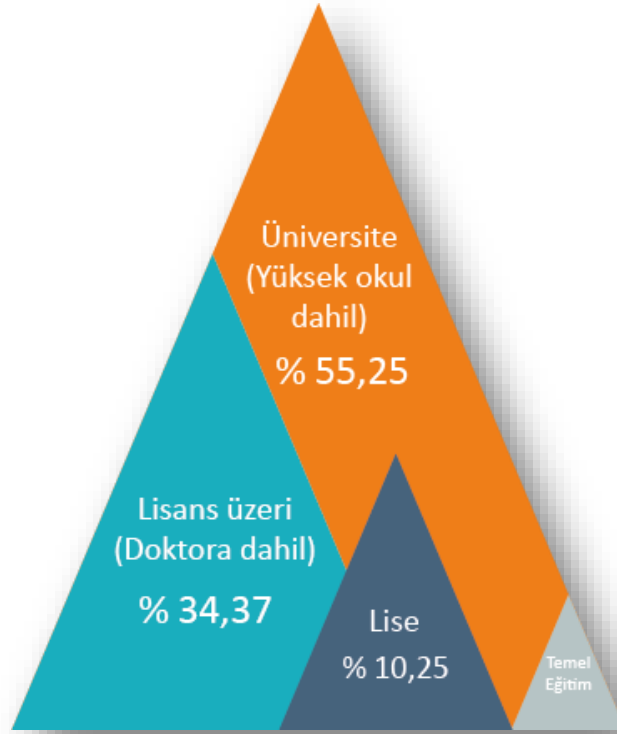
görülmektedir. Bu doğrultuda bu hedef kitlesine yönelik stratejilerde ise olgu ile ilgili yerelliğin önemi vurgulanabilir.

3.2 Hedef Kitle Grubu 03'e⁴ Yönelik Algı Araştırması

3.2.1 Demografi

Çevrimiçi anketi yanıtlayan hedef kitle katılımcılarının mesleki ve gelir durumlarına, eğitimlerine ve cinsiyetlerine dair dağılım aşağıdaki gibidir.

Sekil 05: Cevaplayıcının eğitim özelliklerine ait frekans ve yüzdeler grafiği

⁴ İklim değişikliği alanındaki kilit sektörler ve toplum

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Tablo 02: Cevaplayıcının eğitim özelliklerine ait frekans ve yüzdeler tablosu

Cevap Seçenekleri	Cevaplar %	Cevap Sayısı
Temel eğitim	0,39 %	3
Lise	10,25 %	79
Üniversite (Yüksek okul dahil)	55,25 %	426
Yüksek Lisans	34,37 %	265
TOPLAM CEVAP		773

Sekil 05 ve Tablo 02 cevaplayıcıların eğitim seviyelerini raporlamaktadır. Yukarıdaki bilgilere göre cevaplayıcıların önemli bir kısmının “Üniversite” ve “Yüksek Lisans/Doktora” kategorisinde yer aldığı gözlemlenmektedir.

Aşağıdaki tablo ise cevaplayıcıların mesleki özelliklerini göstermektedir.

Tablo 03: Cevaplayıcıların mesleki özelliklerine ait frekans ve yüzdeler tablosu

Cevap Seçenekleri	Cevaplar %	Cevap Sayısı
Çalışmıyorum	17.65%	135
01-Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	2.22%	17
02-Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0.26%	2
03-İmalat Sanayi	3.14%	24
04-Elektrik, Gaz, Buhar, Su ve Kanalizasyon	1.70%	13
05-İnşaat	4.97%	38
06-Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Taşıtların ve Motosikletlerin Onarım	2.09%	16
07-Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1.83%	14
08-Ulaştırma ve Depolama	1.44%	11
09-Bilgi ve İletişim	6.27%	48
10-Finans ve Sigorta Faaliyetleri	4.05%	31
11-Gayrimenkul Faaliyetleri	0.92%	7
12-Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri	5.23%	40
13-İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	2.75%	21
14-Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik	1.96%	15

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

15-Eğitim	14.77%	113
16-İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	8.24%	63
17-Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	2.09%	16
18-Diğer Faaliyetler	18.43%	141
TOPLAM CEVAP		765

Cevaplayıcıların gelir düzeyleri aşağıdaki Őekil ve tabloda gösterilmiştir.

Őekil 06: Cevaplayıcıların gelir özelliklerine ait frekans ve yüzdeler grafiği

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

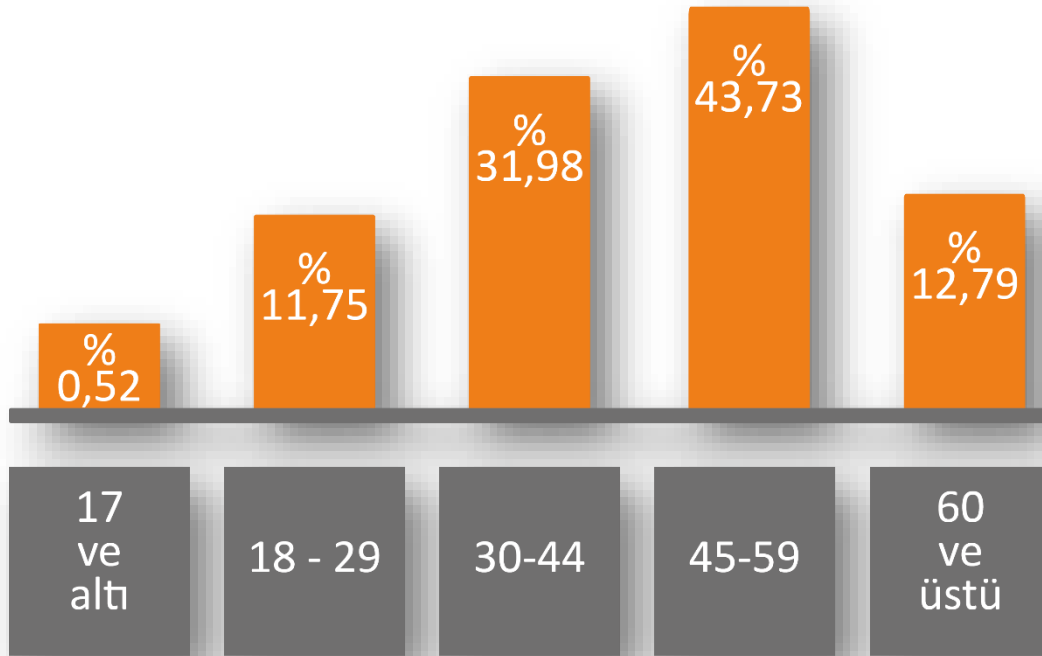
İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Tablo 04: Cevaplayıcıların gelir özelliklerine ait frekans ve yüzdeler tablosu

Cevap Seçenekleri	Cevaplar %	Cevap Sayısı
0-5000 TL	32,11 %	246
5001-10000 TL	35,38 %	271
10001-15000 TL	16,06 %	123
15001 TL ve üstü	16,45 %	126
TOPLAM KATILIM		766

Aşağıdaki şekil ve tablolar ise cevaplayıcıların yaş ve cinsiyet özelliklerini göstermektedir.

Sekil 07: Cevaplayıcıların yaş özelliklerine ait frekans ve yüzdeler grafiği

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

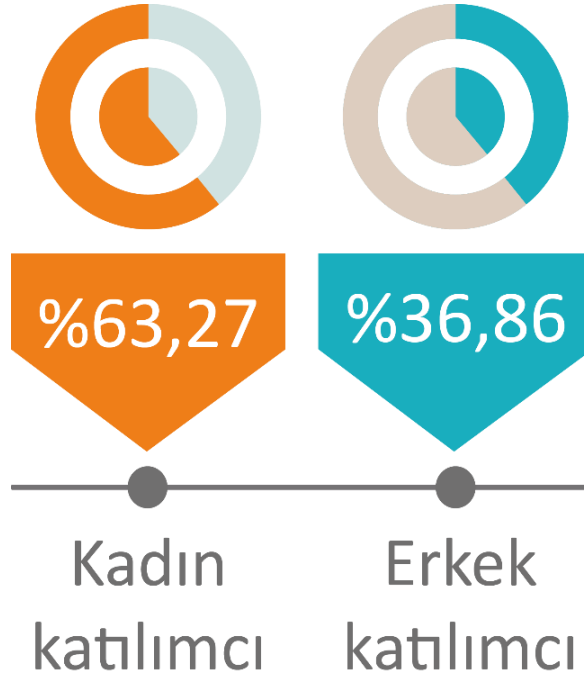

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Tablo 05: Cevaplayıcıların yaş özelliklerine ait frekans ve yüzdeler tablosu

Cevap Seçenekleri	Cevaplar %	Cevap Sayısı
17 ve altı	0,52 %	4
18-29	11,75 %	90
30-44	31,98 %	245
45-59	43,73 %	335
60 ve üzeri	12,79 %	98
TOPLAM KATILIM		772

Sekil 08: Cevaplayıcıların cinsiyet özelliklerine ait frekans ve yüzdeler grafiği

Tablo 06: Cevaplayıcıların cinsiyet özelliklerine ait frekans ve yüzdeler tablosu

Cevap Seçenekleri	Cevap Verenler %	Cevap Verenlerin Sayısı
Kadın	62,27 %	484
Erkek	36,86 %	282
TOPLAM KATILIM		766

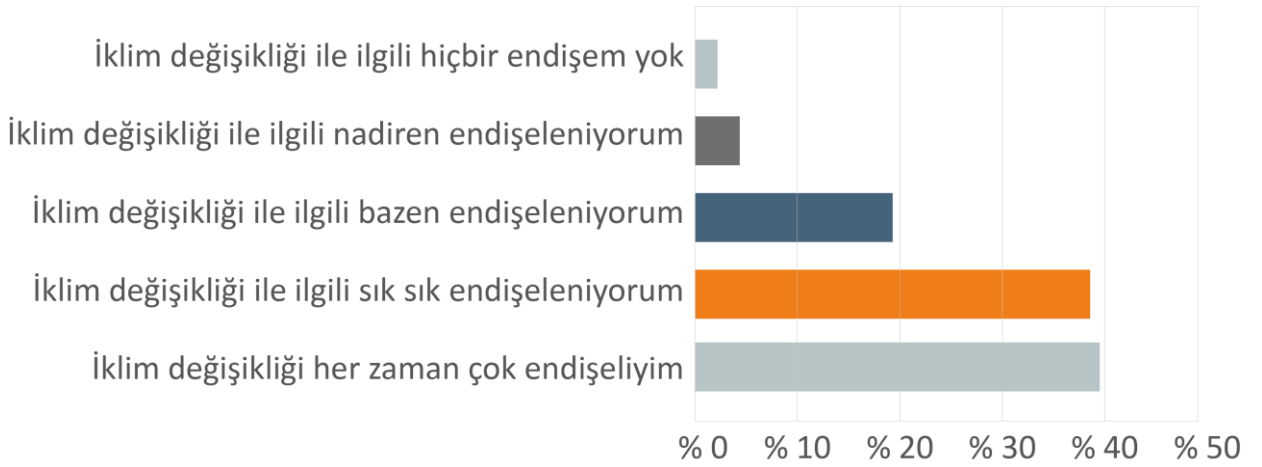
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

3.2.2 Bulgular

Çalışmanın öncül bulgularına göre cevaplayıcılar iklim değişikliği ile ilgili yüksek seviyede kaygı taşımaktadır. Her dört cevaplayıcıdan üçü iklim değişikliği ile ilgili sık sık veya her zaman endişeli olduklarını belirtmiştir.

Sekil 09: Cevaplayıcıların iklim değişikliği ile ilgili kaygıları

Tablo 07: Cevaplayıcıların iklim değişikliği ile ilgili kaygılarına ait frekans ve yüzdeler tablosu

Cevap Seçenekleri	Cevaplar %	Cevap Sayısı
İklim değişikliği ile ilgili hiçbir endişem yok	1,90 %	15
İklim değişikliği ile ilgili nadiren endişeleniyorum	3,41 %	27
İklim değişikliği ile ilgili bazen endişeleniyorum	17,70 %	140
İklim değişikliği ile ilgili sık sık endişeleniyorum	38,18 %	302
İklim değişikliği her zaman çok endişeliyim	38,81 %	307
TOPLAM CEVAP		791

Bu kaygının niteliği iklim değişikliğinin yol açacağı değişiklikler bazında sorgulandığında benzer bir tablo ile karşılaşılmaktadır.

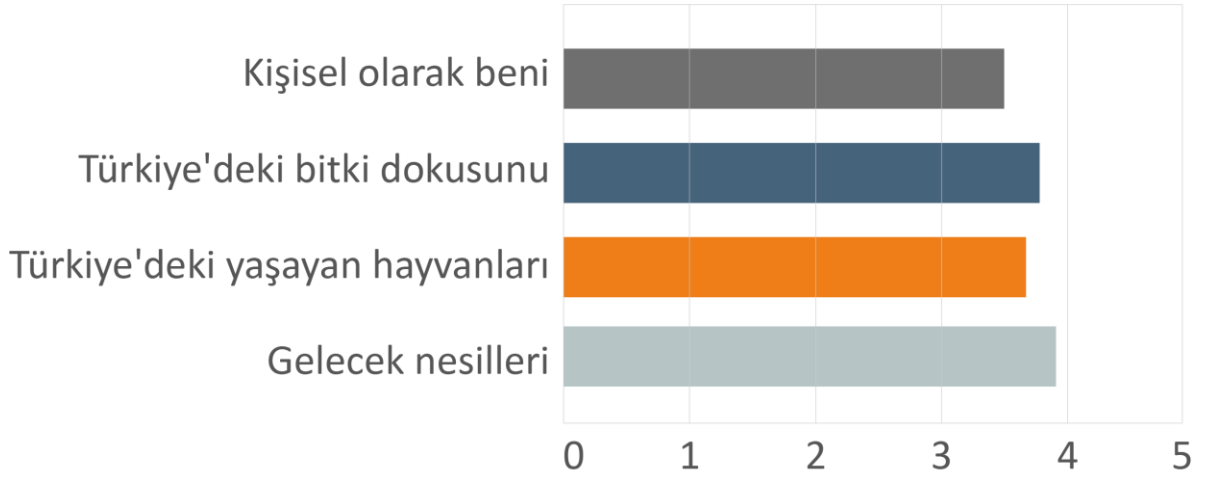
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak abaların Desteklenmesi Projesi

Sekil 10: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin yol açacağı değişiklikler hakkındaki görüşleri

“İklim değişikliği...”

Tablo 08: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin yol açacağı değişiklikler hakkındaki görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu

	Hiç etkilemez	çok az etkiler	Etkiler	Oldukça etkiler	Bilmiyorum	TOPLAM	Ağırlıklı Ortalama
Kişisel olarak beni	0,89 % 7	4,83 % 38	27,23 % 214	65,90 % 518	1,15 % 9	786	3,62
Türkiye'deki bitki dokusunu	0,13 % 1	1,15 % 9	16,79 % 132	81,30 % 639	0,64 % 5	786	3,81
Türkiye'deki yaşayan hayvanları	0,13 % 1	1,66 % 13	20,51 % 161	76,82 % 603	0,89 % 7	785	3,77
Gelecek nesilleri	0,25 % 2	1,14 % 9	8,38 % 66	89,59 % 76,82 %	0,63 % 5	788	3,89

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

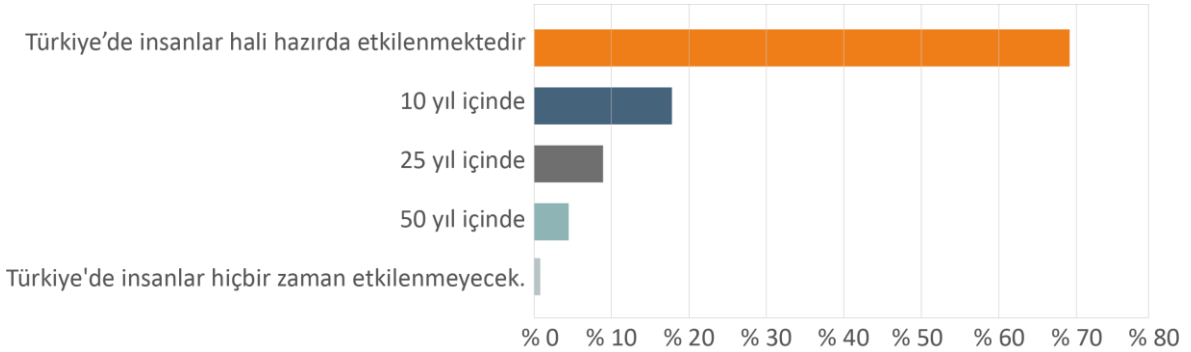
İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Cevaplayıcılar iklim değişikliklerinin kendilerini, Türkiye’deki bitki dokusunu, Türkiye’deki yaşayan hayvanları ve gelecek nesilleri yoğun bir şekilde etkileyecek güçte olduğunu düşünmektedirler. Bahsi geçen alanlarda iklim değişikliğinin hiçbir değişiklik yaratmayacağını düşünenler toplam cevaplayıcıların yüzde 3’ü civarındadır.

Bununla beraber cevaplayıcılardan bu etkinin Türkiye için gerçekleşme zamanı konusunda fikirleri istendiğinde cevaplayıcıların yüzde 68’i hali hazırda bu etkinin hissedildiğini söylemektedir. Bu bulgular aslında bize cevaplayıcıların hem iklim değişikliği hakkında kuvvetli bir algıya sahip olduklarını hem de sonuçlarını gözlemlediklerini göstermektedir.

Sekil 11: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin ne zaman etkileyeceğine dair görüşleri

“İklim değişikliği Türkiye’de yaşayan insanları ne zaman etkilemeye başlayacak?”

Tablo 09: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin ne zaman etkileyeceğine dair görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu

Cevap Seçenekleri	Cevaplar %	Cevap Sayısı
İklim değişikliğinden Türkiye’de yaşayan insanlar hali hazırda etkilenmektedir.	66,77 %	544
10 yıl içinde	16,06 %	127
25 yıl içinde	9,61 %	76
50 yıl içinde	4,93 %	39
İklim değişikliğinden Türkiye’de yaşayan insanlar hiçbir zaman etkilenmeyecek.	0,63 %	5
TOPLAM CEVAP		791

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Çalışma farkındalık ile ilgili algı ile beraber cevaplayıcıların davranışları ile ilgili soruları da içermektedir. Cevaplayıcıların yarıya yakın kısmı iklim değişikliğinin önlenmesi için fosil yakıtları tüketme davranışlarını *değiştirmeyeceklerini* belirtmiştir. Ancak bununla beraber diğer tüketim alışkanlıklarını değiştirmeye ve geri dönüşüm faaliyetlerine katılmaya istekli olabilecekleri de anlaşılmaktadır: Cevaplayıcıların yüzde 70'i bu iki faaliyeti gerçekleştirebileceklerini beyan etmiştir. Cevaplayıcıların sadece üç tanesi iklim değişikliğinin önlenmesi ile ilgili daha fazla ekolojik ürün tüketmeye hazır olduğunu söylemiştir. Bu durumdan iklim değişikliğinin önlenmesi ile ekolojik ürün tüketimi arasındaki bağın kamu tarafından kurulamadığı veya bilinmediği sonucu çıkartılabilir. Son olarak gene cevaplayıcıların yarıya yakın kısmı (yüzde 46) karar alıcılara konu ile ilgili baskı yapmayı tercih etmeyeceklerini belirtmişlerdir.

Sekil 12: Cevaplayıcıların ülke gelişimine dair görüşleri

“Hangisi daha önemlidir?”

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

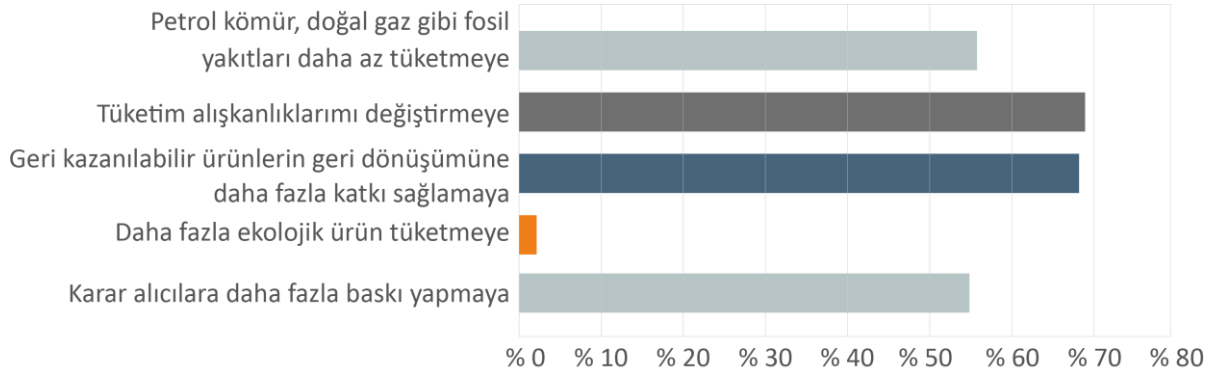
İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Tablo 10: Cevaplayıcıların ülke gelişimine dair görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu

Cevap Seçenekleri	Cevaplar %	Cevap Sayısı
Çevreyi korumak	96,71 %	765
Ekonomik büyümeyi korumak	3,29 %	26
TOPLAM CEVAP		791

Sekil 13: Cevaplayıcıların iklim değişikliğine dair tutumları

“İklim değişikliğinin önlenmesi adına aşağıdakilerden hangisini veya hangilerini yapmaya hazırsınız?”

Tablo 11: Cevaplayıcıların iklim değişikliğine dair tutumlarına ait frekans ve yüzdeler tablosu

Cevap Seçenekleri	Cevaplar %	Cevap Sayısı
Petrol kömür, doğal gaz gibi fosil yakıtları daha az tüketmeye	57,87 %	434
Tüketim alışkanlıklarımı değiştirmeye	69,53 %	550
Kâğıt, cam vb. geri kazanılabilir ürünlerin geri dönüşümüne daha fazla katkı sağlamaya	69,15 %	547
Daha fazla ekolojik ürün tüketmeye	0,38 %	3
Karar alıcılara daha fazla baskı yapmaya	54,73 %	433
TOPLAM CEVAP VEREN		791

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

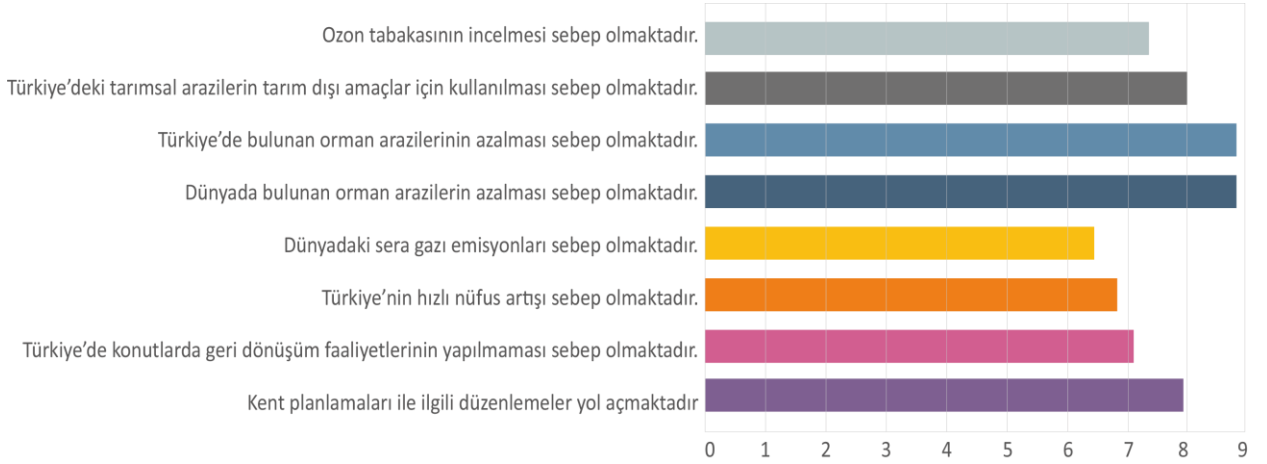

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Cevaplayıcılara ilk bölümde anlatılan şekilde iklim değişikliğinin nedenleri sorulduğunda Türkiye’de ve dünyadaki orman arazilerinin azalması ve sera gazı salınımı öncelikli olarak dile getirilmektedir. Bu maddeleri kent planlamalarındaki bozukluklar, ozon tabakasının incilmesi ve Türkiye’deki tarımsal arazilerin amacı dışında kullanılması konuları takip etmektedir. Bu bölümdeki ilginç bulgu ise cevaplayıcıların Türkiye’deki nüfus artışını diğer maddelere kıyasla daha seyrek bir şekilde dile getirmiş olmalarıdır. Bu algının, yapılacak çalışmalarda önemli bir veri olarak kullanılması ve nüfus artışı ile iklim değişikliği arasındaki ilişkinin vurgulanması yerinde olacaktır.

Sekil 14: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin nedenlerine dair görüşleri

“Ülkemizdeki iklim değişikliğine...”

Tablo 12: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin nedenlerine dair görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu

	1 Kesinlikle Katılmıyorum	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	Ağırlıklı Ortalama
Ozon tabakasının incilmesi	4.98% 39	2.17% 17	3.96% 31	4.34% 34	9.71% 76	6.90% 54	12.64% 89	11.62% 91	6.26% 49	37.42% 293	783	7.40

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

sebeplerdir												
Türkiye'deki tarımsal arazilerin tarım dışı amaçlar için kullanılması sebebidir.	3.94% 31	1.27% 10	2.16% 17	2.80% 22	8.89% 70	4.32% 34	8.64% 68	11.56% 91	8.26% 65	48.16% 379	787	8.02
Türkiye'de bulunan orman arazilerinin azalması sebebidir.	2.03% 16	0.38% 3	0.76% 6	1.52% 12	3.04% 24	2.79% 22	6.84% 54	9.76% 77	9.13% 72	63.75% 503	789	8.87
Dünyada bulunan orman arazilerinin azalması sebebidir	2.03% 16	0.38% 3	0.89% 7	1.52% 12	2.79% 22	3.42% 27	6.72% 53	8.49% 67	11.53% 91	62.23% 491	789	8.87
Dünyadaki sera gazı emisyonları sebebidir	1.65% 13	0.25% 2	0.51% 4	1.15% 9	3.82% 30	3.82% 30	6.62% 52	9.80% 77	10.56% 53	61.83% 486	786	8.88
Türkiye'nin hızlı nüfus artışı sebebidir	9.17% 72	3.44% 27	5.73% 45	5.35% 42	12.10% 95	10.83% 85	13.12% 103	10.57% 83	7.52% 59	22.17% 174	785	6.46
Türkiye'de konutlarda geri dönüşüm faaliyetlerinin yapılmaması sebebidir	7.10% 56	2.41% 19	3.17% 25	5.07% 40	10.27% 81	7.73% 61	12.93% 102	11.66% 60	7.60% 60	32.07% 253	789	7.12
Kent planlamaları ile ilgili düzenlemeler yol açmaktadır	3.15% 27	1.79% 14	1.92% 15	3.07% 24	7.93% 62	6.39% 50	8.95% 70	12.53% 98	11.51% 90	12.16% 332	782	7.94

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

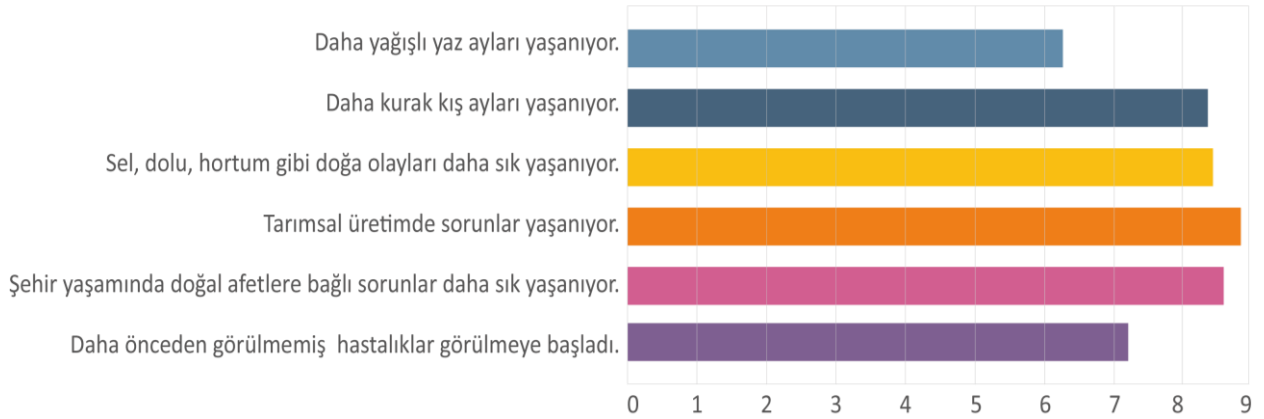

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin sonuçlarını daha çok tarımsal üretim alanında çıkan sorunlar ile ilişkilendirdikleri gözlemlenmektedir. Bunun yanında kuraklık, sel, hortum gibi doğal afetlerin artması, kent yaşamında ortaya çıkan sorunlar da iklim değişikliğinin sonuçları arasında dile getirilmiştir.

Sekil 15: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin sonuçlarına dair görüşleri

“İklim değişikliği sebebiyle geçmiş yıllara kıyasla ülkemizde...”

Tablo 13: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin sonuçlarına dair görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu

	1 Kesinlikle Katılmıyorum	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	Ağırlıklı Ortalama
Daha yağışlı yaz ayları yaşanıyor	15.14% 119	4.45% 35	5.09% 40	5.47% 43	9.54% 75	5.09% 40	10.43% 82	10.31% 81	4.71% 37	29.77% 234	786	6.35
Daha kurak kış ayları yaşanıyor	1.39% 11	1.27% 10	1.01% 8	1.14% 9	5.70% 45	4.06% 32	8.75% 69	14.07% 111	12.93% 102	49.68% 392	789	8.51
Sel, dolu, hortum gibi doğa olayları daha sık yaşanıyor	1.14% 9	1.52% 12	1.27% 10	1.77% 14	4.81% 38	3.67% 29	9.37% 74	10.89% 86	12.53% 99	53.04% 419	790	8.57

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

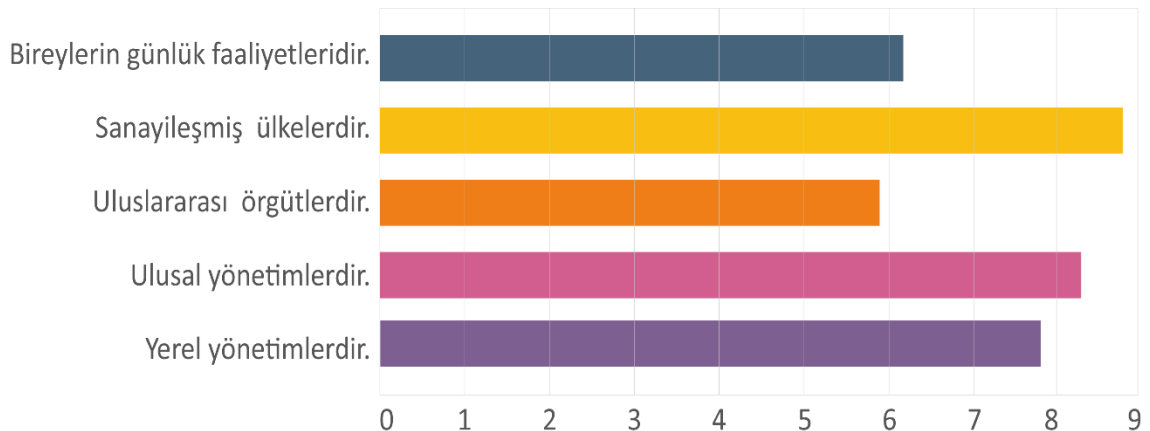
İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Tarımsal üretimde sorunlar yaşanıyor	0.89% 7	0.13% 1	0.76% 6	0.89% 7	3.68% 29	2.92% 23	7.23% 57	10.53% 83	13.07% 103	59.90% 472	788	8.94
Şehir yaşamında doğal afetlere bağlı sorunlar daha sık yaşanıyor	1.27% 10	0.76% 6	1.14% 9	2.53% 20	3.80% 30	3.67% 29	8.23% 65	11.90% 94	12.41% 98	54.30% 429	790	8.65
Daha önceden görülmemiş hastalıklar görülmeye başladı	2.68% 21	2.94% 23	4.73% 37	3.70% 29	13.67% 107	9.32% 73	10.60% 83	12.39% 97	8.05% 63	31.93% 250	783	7.27

Cevaplayıcılara iklim değişikliğinin sorumluları sorulduğunda sanayileşmiş ülkelerin esas sorumlu olarak değerlendirildiğini gözlemliyoruz. Sanayileşmiş ülkeler ile beraber ulusal ve yerel yönetimler de iklim değişikliğinin sorumluları arasında yer almaktadır. Cevaplayıcıların sorumluluk açısından bireylerin günlük faaliyetlerini ise bu faktörlere nazaran daha az dile getirdiğini de görmekteyiz.

Sekil 16: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin sorumlularına dair görüşleri

“İklim değişikliğinin temel sorumlusu...”

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Tablo 14: Cevaplayıcıların iklim değişikliğinin sorumlularına dair görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu

	1 Kesinlikle Katılmıyorum	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	Ağırlıklı Ortalama
Bireylerin günlük faaliyetleridir	6.52% 51	5.12% 40	7.03% 55	6.91% 54	15.22% 119	12.40% 97	13.17% 103	12.40% 97	4.48% 35	16.75% 131	782	6.15
Sanayileşmiş ülkelerdir	1.02% 8	0.13% 1	1.65% 13	0.76% 6	4.83% 38	3.94% 31	5.98% 47	14.12% 111	11.45% 90	56.11% 441	786	8.76
Uluslararası örgütlerdir	12.94% 100	5.17% 40	5.95% 46	6.73% 52	15.14% 117	8.93% 69	11.13% 86	9.83% 76	6.08% 47	18.11% 140	773	5.90
Ulusal yönetimlerdir	2.03% 16	0.76% 6	1.01% 8	1.77% 14	5.96% 47	4.44% 35	9.25% 73	14.32% 113	12.29% 97	48.16% 380	789	8.42
Yerel Yönetimlerdir	2.20% 17	1.94% 15	2.07% 16	3.88% 30	9.43% 73	8.14% 63	11.24% 87	15.12% 117	11.76% 91	34.24% 265	774	7.72

Yukarıdaki yapının bir benzeri iklim değişikliklerinden doğan sorunların çözümü sorgulandığında da oluşmaktadır. Cevaplayıcılar bu sorunların bireylerden daha ziyade ulusal yönetimler ve sanayileşmiş ülkeler tarafından çözülebileceğini düşünmektedirler.

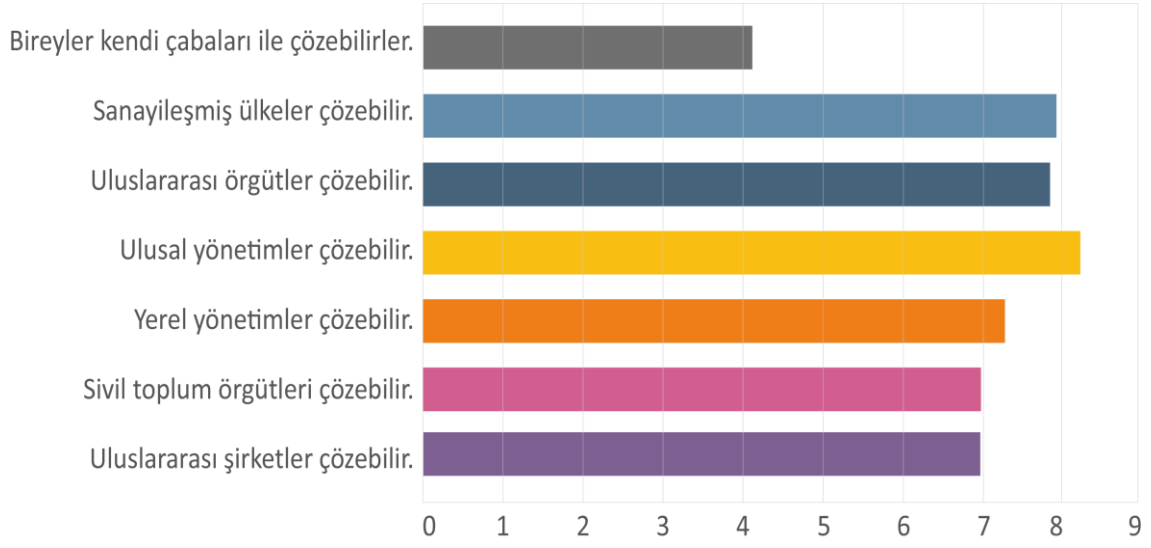
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Sekil 17: Cevaplayıcıların iklim değişikliği sorununun çözümüne dair görüşleri

“İklim değişikliklerinden dolayı ortaya çıkan sorunları...”

Tablo 15: Cevaplayıcıların iklim değişikliği sorununun çözümüne dair görüşlerine ait frekans ve yüzdeler tablosu

	1 Kesinlikle Katılmıyorum	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	Ağırlıklı Ortalama
Bireyler Kendi çabaları ile çözebilirler	25.64 % 201	9.69% 76	12.63 % 99	9.44% 74	14.03 % 110	8.16% 64	7.91% 62	4.34% 34	2.30% 18	5.87% 46	784	4.0
Sanayileşmiş ülkeler çözebilir	3.69% 29	2.17% 17	2.80% 22	2.68% 21	7.52% 59	4.84% 38	8.66% 68	16.43 % 129	11.72% 92	39.49% 310	785	7.8
Uluslararası örgütler çözebilir	2.42% 19	1.53% 12	2.68% 21	3.32% 26	9.82% 77	7.14% 56	9.44% 74	17.86 % 140	11.61% 91	34.18% 268	784	7.7

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Ulusal yönetimler çözebilir	2.04% 16	0.76% 6	1.27% 10	2.55% 20	6.75% 53	5.61% 44	8.54% 67	15.41% 121	13.25% 104	43.82% 344	785	8.2
Yerel Yönetimler Çözebilir	3.22% 25	2.32% 18	2.96% 23	6.70% 52	12.63% 98	9.92% 77	10.05% 78	12.63% 98	10.05% 78	29.51% 229	776	7.2
Sivil toplum örgütleri çözebilir	1.92% 15	2.69% 21	4.87% 38	6.79% 53	13.21% 103	11.67% 91	13.46% 105	13.97% 109	9.62% 75	21.79% 170	780	6.9
Uluslararası şirketler çözebilir	9.02% 71	3.18% 25	3.56% 28	4.19% 33	9.66% 76	5.34% 42	12.33% 97	14.10% 111	10.67% 84	27.95% 220	787	6.9

İklim değişiklikleri ile ilgili bilgi kaynakları sorgulandığında ise cevaplayıcıların bu bilgilere çoğunlukla İnternet üzerindeki kaynakları kullanarak eriştiklerini görmekteyiz. Bu bulgu çalışmanın çevrim için yapılmasından kaynaklanıyor gibi görünse de iklim değişimine ilişkin sorunların ulusal konvansiyonel medya araçlarında az yer bulmasından dolayı anlamlı olarak değerlendirilmelidir. Dolayısıyla bundan sonra yürütülecek olan çalışmaların mecralarından birinin İnternet olmasında fayda olacaktır. Cevaplayıcıların ayrıca iklim değişikliklerinin gelecekte yaratacağı sorunları ileten haberleri dikkat çekici olarak bulduklarını gözlemlemekteyiz.

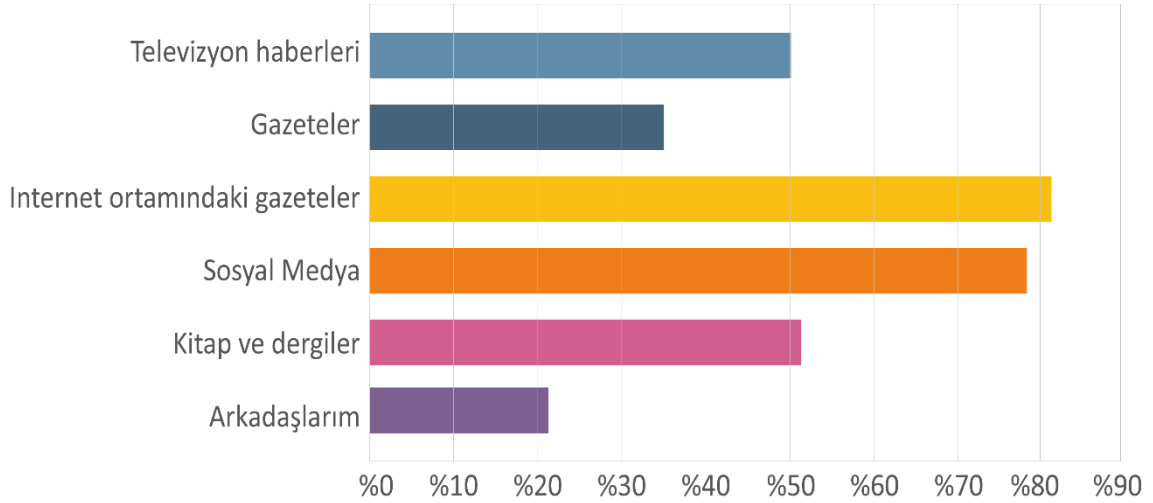
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Sekil 18: Cevaplayıcıların iklim değişikliği hakkında bilgiye erişim mecraları

“Aşağıdaki kaynaklardan hangisini veya hangilerini iklim değişikliği hakkında bilgiye erişim için kullanıyorsunuz?”

Tablo 16: Cevaplayıcıların iklim değişikliği hakkında bilgiye erişim mecralarına ait frekans ve yüzdeler tablosu

Cevap Seçenekleri	Cevaplar %	Cevap Sayısı
Televizyon haberleri	50,13 %	393
Gazeteler	35,59 %	279
İnternet ortamındaki gazeteler	81,25 %	637
Sosyal Medya	77,17 %	605
Kitap ve dergiler	52,04 %	408
Arkadaşlarım	21,56 %	169
TOPLAM CEVAP VEREN		784

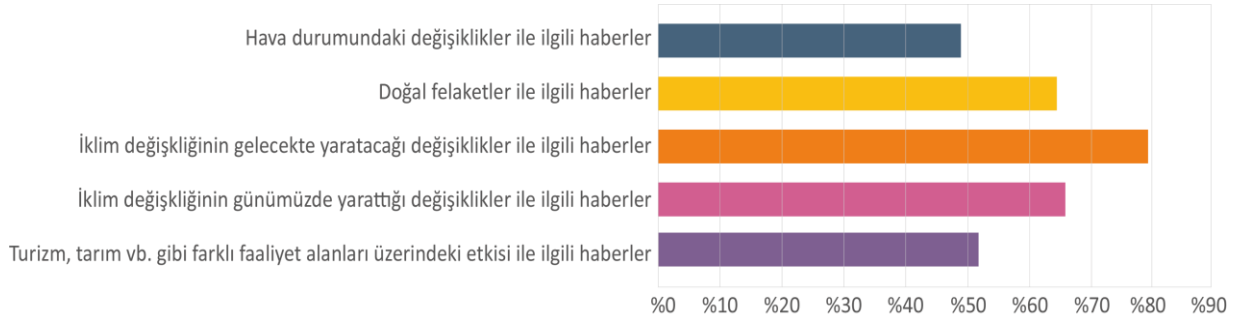
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

Sekil 19: Cevaplayıcıların ilgisini çeken iklim değişikliği ile ilgili haber konuları

“Değişik medya ortamlarında gördüğünüz iklim değişikliği ile ilgili haberlerin ele aldığı konuları dikkate aldığınızda bu konulardan hangisi veya hangileri sizin en fazla ilginizi çekiyor?”

Tablo 17: Cevaplayıcıların ilgisini çeken iklim değişikliği ile ilgili haber konularına ait frekans ve yüzdeler tablosu

Cevap Seçenekleri	Cevaplar %	Cevap Sayısı
Hava durumundaki değişiklikler ile ilgili haberler	48,60 %	361
Doğal felaketler ile ilgili haberler	65,56 %	514
İklim değişikliğinin gelecekte yaratacağı değişiklikler ile ilgili haberler	79,46 %	623
İklim değişikliğinin günümüzde yarattığı değişiklikler ile ilgili haberler	66,07 %	518
İklim değişikliğinin turizm, tarım vb. gibi farklı faaliyet alanları üzerindeki etkisi ile ilgili haberler	52,55 %	412
TOPLAM CEVAP VEREN		784

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

3.2.3 Analizler

Giriş kısmında da değinildiği üzere iklim değişikliğinin neden ve sonuçları ile birlikte Türkiye’de konuya ilişkin anlaşılması elzem olan bir diğer husus ise iklim değişikliğinin bireyler bazında farklı düzlemlerde ne kadar içselleştirildiği ve/veya dışsallaştırıldığıdır. Bu konuyu anlamak adına saha çalışmasında kullanılan araçtan hareketle içselleştirme boyutu için iklim değişikliklerin sebep sonuç ve sorumlularını Türkiye dahilinde tanımlayan cevaplar kullanılarak “yerel yaklaşım”, dışsallaştırma boyutu için de aynı konuları Türkiye dışında tanımlayan cevaplar kullanılarak “küresel yaklaşım” endeksleri oluşturulmuştur. Bu endeksler farklı değişken grupları için test edilmiş ve ortalamaları hesaplanmıştır. Her iki endeksteki yüksek değerler adı geçen yaklaşımın benimsendiği anlamına gelmektedir. Örneğin eğer bir bölge de küresel boyuta ait endeks değerleri yüksek ise, o bölge cevaplayıcılarının iklim değişikliği sonucunda oluşan sorunları, iklim değişikliği nedenlerini, sonuçlarını ve çözümlerini yerel boyutta değil küresel boyutta değerlendirildiği anlaşılmalıdır. Her iki boyutta da yapılan bölge, eğitim, yaş ve meslek bazlı analizlerin sonuçları küresel ve yerel boyutta ayrı ayrı olmak üzere aşığıda sunulmuştur.

3.2.3.1 Küresel Boyut

3.2.3.1.1 Bölge Bazlı analiz

Bu analiz için çalışmaya katılan cevaplayıcıların illeri incelenmiş ve coğrafi bölgeler dahilinde bu iller derlenmiştir. Oluşturulan küresel boyut endeksi bölge değerşkeni için incelendiğinde aşığıdaki sonuçlara ulaşılmaktadır.

Tablo 18: Bölgelere göre küresel yaklaşım tablosu

Bölge	Ortalama	N
Akdeniz	7.98	61
Doğu Anadolu	7.95	12
Ege	7.78	93
İç Anadolu	7.76	312
Karadeniz	8.45	7
Marmara	7.82	220
TOPLAM CEVAP VEREN	705	

Yukarıdaki verilerden anlaşılacağı üzere bölgeler arasında Karadeniz bölgesi hariç küresel boyut endeksi açısından önemli bir fark bulunmamaktadır. Elde edilen ortalamalar

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

ANOVA⁵ testi ile sınındığında da aynı sonuç karşımıza çıkmaktadır: bu endeks için bölgeler arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Ancak hal böyle de olsa, Karadeniz bölgesindeki farklılık değerlendirilmeli ve bölgede yapılacak çalışmalarda iklim değişikliğinin yerel boyutu vurgulanmalıdır.

3.2.3.1.2 Eğitim Bazlı Analiz

İklim değişikliğine karşı geliştirilen tutumlarda eğitim seviyesinin belirleyici olabileceği varsayımından hareketle çalışmada cevaplayıcıların eğitim seviyeleri ilgili bilgi toplanmıştır. Eğitim seviyesi ile küresel boyut arasındaki ilişkiyi gösteren tablolar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 19: Eğitim seviyesi ile küresel boyut arasındaki ilişki tablosu

Eğitim	Ortalama	N
Lise	7.79	74
Temel	7.00	3
Üniversite	7.82	408
Lisansüstü	7.77	253
TOPLAM CEVAP VEREN	738	

Yukarıdaki verilerden anlaşılacağı üzere üniversite mezunları küresel boyut endeksi açısından en yüksek skoru üretmiştir. Elde edilen ortalamalar ANOVA testi ile sınındığında bu endeks için eğitim seviyeleri arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Gene de 10 üzerinden oluşan 7 puan ve üstü oluşan değerler, tüm gruplar için küresel boyutun önemini ortaya koymaktadır.

3.2.3.1.3 Yaş Bazlı Analiz

Küresel endeksin üçüncü olarak sınınanacağı değişken yaş değişkeni olarak belirlenmiştir. Farklı yaş gruplarının iklim değişikliğine karşı farklı tutumlar geliştireceği varsayımından

⁵ ANOVA testi farklı gruplara ait ölçüm ortalamalarının birbirinden istatistiki olarak anlamlı bir şekilde (nüfusa genellendiğinde belli ve kabul edilebilir bir hata payı dahilinde) ayrışıp ayrışmadığını kontrol eden bir testtir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

hareketle çalışmada cevaplayıcıların yaşları kaydedilmiştir. Yaş ile küresel boyut arasındaki ilişkiyi gösteren tablolar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 20: Yaş ile küresel boyut arasındaki ilişki tablosu

Yaş	Ortalama	N
18_29	7.85	87
30_44	7.74	238
45_59	7.83	317
60_ustu	7.72	90
TOPLAM CEVAP VEREN	733	

Yukarıdaki verilerden anlaşılacağı üzere yaş grupları arasında bu endeks açısından büyük farklılıklar gözlemlenmemektedir. Elde edilen ortalamalar ANOVA testi ile sınındığında bu endeks ile yaş arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Gene de 10 üzerinden oluşan 8 puana yakın oluşan değerler, tüm gruplar için küresel boyutun önemini ortaya koymaktadır.

3.2.3.1.4 Meslek Bazlı Analiz

İklim değişikliğinin ürettiği sorunların farklı meslek grupları tarafından farklı şekilde hissedildiği bilinen bir gerçektir. Türkiye'deki durum hakkında bu anlamda bilgi toplamak amacıyla çalışmada cevaplayıcıların meslekleri de 19 ayrı kategoride kaydedilmiştir. Ancak analizin basitliğini sağlamak amacıyla, hesaplamalar için bu 19 kategori hizmet, üretim ve diğer olarak üç kategoriye indirgenmiştir. (Diğer kategorisi, TÜİK'in kullandığı sınıflamaya uymayan işler ve çalışmayanlardan oluşmaktadır)

Tablo 21: Meslek grupları arasında küresel boyut ilişkisi tablosu

Meslek	Ortalama	N
Diğer	7.89	264
Hizmet	7.82	377
Üretim	7.42	91
TOPLAM CEVAP VEREN	732	

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Her ne kadar ortalamalardaki farklar az gibi görünse de ANOVA testinde anlamlı istatistiki sonuç sadece meslek değişkeninde saptanmıştır. Bir başka deyişle farklı meslek grupları arasında küresel boyuta ilişkin istatistiki bir fark bulunmaktadır. Bu bulgulardan hareketle hizmet sektöründe çalışanların üretim sektörüne göre iklim değişikliği ile ilgili tutumları yerelden daha ziyade küresel boyutta gerçekleşmektedir.

3.2.3.2 Yerel Boyut

Küresel boyut için yapılan analizler yerel boyut için de gerçekleştirilmiştir. Aşağıdaki bölümlerde bu analizlerin sonuçları raporlanmaktadır.

3.2.3.2.1 Bölge Bazlı Analiz

Bölgeler arasında aşağıda betimlenen bulgular istatistiki olarak da anlamlıdır. Marmara bölgesi bu boyutta en yüksek skoru üretmesine rağmen, küresel bölge bazlı analiz ile karşılaştırıldığında en düşük farka (0.54) sahip olduğunu görüyoruz. Küresel ve yerel boyutta bölgesel olarak en yüksek fark ise 1.51 puan ile Karadeniz bölgesinde gerçekleşmiştir. Bu durumdan her iki boyuttaki en önemli algı farkının, sınırlı gözlem sayısına rağmen, Karadeniz bölgesinde gerçekleştiğini, söyleyebiliriz.

Tablo 22: Bölgeler arası iklim değişikliği algı tablosu

Bölge	Ortalama	N
Akdeniz	7.26	60
Doğu Anadolu	7.12	12
Ege	7.00	94
İç Anadolu	6.90	312
Karadeniz	6.94	9
Marmara	7.28	225
TOPLAM CEVAP VEREN	712	

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

3.2.3.2.2 Eğitim Bazlı Analiz

Küresel boyutta da gözlemlendiği gibi eğitim değişkeni yerel boyut için de anlamlı bir farklılık üretmemiştir. Dolayısıyla oluşturulacak stratejilerde önceliğin eğitim ile ilgili farklılara değil diğer değişkenlerdeki farklılara verilmesinde fayda olacaktır

Tablo 23: Eğitim bazlı iklim değişikliği algı tablosu

Eğitim	Ortalama	N
Temel	6.52	3
Lise	7.11	77
Üniversite	7.09	406
Lisansüstü	7.00	252
TOPLAM CEVAP VEREN	738	

3.2.3.2.3 Yaş Bazlı Analiz

Her ne kadar yerel boyutta yaş değişkeni çok farklılaşmasa da, küresel boyutta genç yaş grubu ile karşılaştırıldığında 1.06 puanlık fark dikkate değerdir. 18-29 yaş arası cevaplayıcıların konuyu daha çok küresel düzlemde görüyor olması, ileri yıllar için kaygı duyulması gereken bir bulgudur. Dolayısıyla üretilecek stratejilerde bu yaş grubuna konunun bireysel ve yerel boyutlarının aktarılması anlamlı olacaktır.

Tablo 24: Yaş bazlı iklim değişikliği algı tablosu

Yaş	Ortalama	N
18 - 29	6.79	87
30 - 44	7.22	235

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

45 - 60	7.04	323
60 - üzeri	6.96	92
TOPLAM CEVAP VEREN	737	

3.2.3.2.4 Meslek Bazlı Analiz

Meslek gruplarının yerel boyutta ürettiği ortalamaların küresel boyuttakilere paralel bir yapıda olduğunu görmekteyiz. Ancak yine burada üretim sektöründeki iki boyut arasındaki 1.15 puanlık fark dikkat çekici olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bulgudan üretim sektörünün iklim değişikliği ile ilgili sorunlarda daha çok konuyu dışsallaştırdığını anlamaktayız.

Tablo 25: Yaş bazlı iklim değişikliği algı tablosu

Meslek	Ortalama	N
Üretim	6.74	91
Hizmet	7.12	384
Diğer	7.08	263
Total	738	

Genel olarak yerel boyut, küresel boyut ile karşılaştırıldığında ortalamaların düşük olduğu gözlemlenmektedir. Buradan cevaplayıcıların iklim değişikliği ile ilgili sorunları içselleştirmekten ziyade dışsallaştırdıkları iddia edilebilir. İklim değişiklini bu şekilde düşünmek bir dizi tehlikeyi de içinde barındırma potansiyeline sahiptir. Eğer bireyler konuyu küresel olarak değerlendirme eğilimindeyseler, yani dışsallaştırıyorsalar, konu hakkında bireysel inisiyatif almak konusunda isteksiz davranacaklardır. Yapılacak çalışmalarda bu bulgu dikkate alınmalı ve bireyin iklim değişikliği konusunda yapabileceklerine dikkat çekilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim Değişikliği Alanında
Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi

iklimİN

www.iklimin.org

Bu doküman Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. Bu yayının içeriği yalnızca Project Group International liderliğindeki konsorsiyumun sorumluluğundadır. Avrupa Birliği'nin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.